

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект BG05SFOP001-2.009-0144 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в областта на енергийната ефективност“, изпълняван от Сдружение „Българска стопанска камара – съюз на Българския бизнес“ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА

*с фокус върху енергийната
ефективност в индустрията*

Партньори за изпълнението на проекта са:

www.bia-bg.com

Българска стопанска камара
– съюз на българския бизнес

www.seea.government.bg

Агенция за устойчиво
енергийно развитие

<https://sofena.com>

Софийска енергийна агенция
„СОФЕНА“

Екип: д-р инж. Камен Колев, ст.н.с.д-р инж. Димитър Баев, д-р инж. Здравко Георгиев, инж. Силвия Тодорова.

Период на провеждане на изследването: първо полугодие на 2019 г.

Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г. и финансовата подкрепа на Европейския социален фонд. Сдружение „Българска стопанска камара – съюз на българския бизнес“ носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз и Управляващия орган.

Авторски права. Този документ може да се копира и разпространява свободно, при условие, че винаги включва настоящите авторски бележки, като същото се отнася и в случай на частично ползване. Потребителите трябва да цитират авторите, проекта както и Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020.

Документът може също така свободно да бъде превеждан на други езици. Преводачите трябва да включат настоящите авторски бележки и изпратят преведения текст до координатора на проекта (silvia@bia-bg.com).

СЪДЪРЖАНИЕ

Методология	4
Развитие на нормативната уредба	5
1. Общоевропейска регулация	5
2. Национална уредба	13
3. Стандарти за енергийна ефективност	25
4. Административни структури	29
5. Неправителствени организации	34
Източници	39
Приложения	40
1. Използвани съкращения	40
2. Списък на таблиците.....	40
3. Списък на графиките.....	40
4. Документи, транспониращи Директива 2006/32/ЕС относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО	40
5. Документи, транспониращи Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО текст от значение за ЕИП	42
6. Основни дати от преобразуването на Агенцията за устойчиво енергийно развитие	44
7. Актуална национална нормативна уредба в областта на енергийната ефективност	45

Методология

За анализ на нормативната уредба в областта на енергийната ефективност е използвана методология, основаваща се на методически подход и определена структура при провеждането на анализа.

Методическият подход включва преглед и анализ на действаща обща и специална нормативна уредба, регулираща правоотношенията в областта на енергийната ефективност, но с акцент върху индустриалния сектор и неговите основни компоненти. Подходът разглежда развитието на нормативната уредба, спомогнала за формирането на тази част от правната уредба в система от взаимосвързани групи от правни норми, подчинени на определени цели и обекти на правно регулиране, обединени от систематичните белези на комплексна структура и рамка от нормативни, административни и други актове.

За спазване принципа на структурираност и логическа последователност е необходимо в процеса на проучването нормативните актове в системата на енергийната ефективност да бъдат ясно идентифицирани обектите на правното регулиране и основните компоненти на действащата правна рамка за сектора. Структурата включва комплексно изследване на държавната и административна среда, системата на органите и разпределението на правомощията между тях, използването на определени способности на регулиране, начина на правно третиране на проблемите и задачите на дейностите.

В анализа са изведени елементите на правната уредба, които са идентифицирани като проблемни или които се нуждаят от осъвременяване. Препоръките или предложения за конкретни законодателни решения не са част от настоящия документ. Те ще бъдат дефинирани след обобщаване на набраните и направени предложения в публичните обсъждания, планирани по проекта.

При анализа са изследвани и представени основните административни структури в областта на енергийната ефективност, както и неправителствените организации, по-конкретно агенциите за енергийна ефективност.

Развитие на нормативната уредба

1. Общоевропейска регулация

Енергийната ефективност е съществена част от политиката на Европейския съюз в областта на енергетиката, климата и икономическото развитие.

Консултативният документ на Европейската комисия – зелената книга COM(2005) 265 „Енергийна ефективност или как да направим с по-малко – повече“ предизвика обсъждане относно ефективните начини за използване на енергията. Независимо от целевата политика в областта на енергийната ефективност, прилагана от последното десетилетие на миналия век в Европейския съюз, се констатира нарастване на енергийното потребление средно с 1-2% годишно. Зелената книга търси варианти и пътища за обръщане на тенденцията и намаляване на енергийното потребление с 20% към 2020 г. Възможните ключови действия, които могат да бъдат предприети са:

- Приемане на годишни планове за действие за енергийна ефективност на национално равнище;
- Предоставяне на гражданите на по-добра информация и подобряване на етикетирването на продуктите;
- Подобряване на системата за данъчно облагане - прилагане на ревизирана данъчна и акцизна политика върху енергийните продукти за поощряване използването на по-малко замърсяващи горива и биогорива;
- По-добро насочване на целевата държавна политика към области, в които обществената подкрепа е целесъобразна;
- Използване на обществените поръчки като стимул за прилагане на енергоефективни технологии;
- Целенасочено финансиране за енергийна ефективност чрез нови или усъвършенствани финансови инструменти.

През 2006 г. Европейската комисия лансира първия „План за действие за енергийна ефективност: реализиране на потенциала“ COM(2006) 0545, имащ за цел да мобилизира всички заинтересовани страни - широката общественост, политиците и участниците на пазара за трансформиране на вътрешния енергиен пазар по начин, способен да най-енергийно ефективни инфраструктура, продукти и енергийни системи.

Това води до приемането на **Директива 2006/32/ЕО** на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година **относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги** и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета.

На следващата фигура са представени основните етапи от хронологията по обсъждането, съгласуването и приемането на директивата.

фигура 1. Процедура за приемане на директива 2006/32/ЕО

През 2007 г. Комисията представя своето предложение „Енергийна политика за Европа“ ЕС COM(2007) 0001, с който предложи ЕС да се ангажира да достигне ниво на намаляване на газовете с парников ефект от на-малко 20% към 2020 г. в сравнение с 1990 г. Бяха предложени задължителни цели за ЕС до 2020 г., отнасящи се до повишаване на енергийната ефективност с 20%, постигане на ниво на възобновяема енергия от 20% от общата енергия и дял на биогоривата от 10% от общия пазар на горива, тоест повишаване сигурността на енергийните доставки чрез разнообразяване на енергийните източници.

Когато направените анализи и прогнози показват, че ЕС не може да постигне поставената цел за редуциране на годишното потребление на първична енергия с 20% до 2020 г. (спрямо прогнозите за потребление на енергия за 2020 г.), енергийната ефективност е поставена като водеща цел на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Последващо през 2011 г. е разработен нов План за енергийна ефективност COM(2011) 0109.

Разработването на съответните политики и нормативните документи в областта на енергийната ефективност се основава на член 194 от Договора за функционирането на Европейския съюз¹.

Актуалната нормативна рамка в областта на енергийната ефективност се състои от редица директиви, като:

¹ Чл. 194 Енергетика, ал. 1. В рамките на установяването или функционирането на вътрешния пазар и предвид необходимостта от опазване и подобряване на околната среда, политиката на Съюза в областта на енергетиката има за цел, в дух на солидарност между държавите-членки:

- а) да осигури функционирането на енергийния пазар;
- б) да обезпечи сигурността на енергийните доставки в Съюза;
- в) да насърчава енергийната ефективност и спестяването на енергия, както и разработването на нови и възобновяеми енергийни източници; и
- г) да подпомага взаимната свързаност на енергийните мрежи.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016ME/TXT&from=BG>

- **Директивата за енергийна ефективност 2012/27/ЕС.** Тя изисква държавите членки да определят индикативни национални цели за енергийна ефективност, като по този начин гарантират осъществяването на водещата цел на ЕС - редуциране на енергийното потребление с 20 % до 2020 г. Директивата въвежда обвързващ набор от мерки, които да подпомогнат държавите членки в постигането на тази цел и определя правно обвързващи правила за крайните потребители и доставчиците на енергия.

Директивата изисква от държавите членки да направят оценка и да информират Комисията относно потенциала за високоефективно комбинирано производство на енергия и ефективни районни отоплителни и охладителни системи на тяхна територия и да осъществят анализ на разходите и ползите въз основа на климатичните условия, икономическата осъществимост и техническата устойчивост.

- **Директивата за екопроектиране 2009/125/ЕО (екодизайн²).** Директивата определя минимални изисквания за екодизайн, на които потребяващите електроенергия стоки трябва да отговарят за да могат да се използват и продават в ЕС. Не се прилага за транспорт за превоз на хора и стоки.

Изискванията обхващат всички етапи от живота на продукта: суровини, производство, опаковане, дистрибуция, инсталиране, поддръжка, използване, край на живота. За всеки от етапите се оценяват различни екологични аспекти като материали и консумирана енергия, очаквани емисии и отпадъци, възможности за повторно използване, рециклиране и възстановяване.

Производителите трябва да конструират екологичен профил³ на своите продукти, който да използват за търсене на алтернативни възможности за дизайн. Отговарящите на изискванията продукти получават „СЕ“ маркировка и могат да се продават навсякъде в ЕС.

- **Директивата за етикетиране на енергийна ефективност 2010/30/ЕС.** Директивата разширява приложното поле на предхождащата я директива, която се прилагаше само за домакински уреди. С Директива 2010/30/ЕС относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението, върху етикети⁴ и в стандартна информация за продуктите се обхващат продукти, свързани с енергопотреблението, които имат пряко или непряко въздействие върху потреблението на енергия.

² **Екодизайн** - интегрирането на екологични аспекти в продуктовия дизайн с цел подобряване на екологичната ефективност на продукта през целия му жизнен цикъл (Директива 2009/125/ЕО).

³ **Екологичен профил** - описание на входящите и изходящите данни, свързани с продукта през неговия жизнен цикъл, които са значителни от гледна точка на неговото въздействие върху околната среда. Тези входящи и изходящи данни – за материали, емисии и отпадъци - се изразяват чрез измерими физически количества (Директива 2009/125/ЕО).

⁴ Подробна информация за етикетирането е налична на https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_bg

Доставчиците трябва да пускат на пазара продукти, които имат етикет, съдържащ информация за консумацията на електрическа или други форми на енергия. Те трябва да предоставят техническа документация с общо описание на продукта; резултатите от извършените проектни изчисления; протоколи от изпитвания; информация за идентифицирането на подобни модели.

- Директивата относно енергийните характеристики на сградите 2010/31/ЕС.

В **Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите** се съдържат разпоредби за подобряване на енергийната ефективност на новите и на съществуващите сгради. Това са изисквания за:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и обособени части от сгради;
- прилагането на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови сгради и нови обособени части от сгради, каквото е изискването за новите сгради да бъдат с почти нулево потребление на енергия;

Държавите от ЕС трябва да определят оптимални минимални изисквания за енергийните характеристики, които се преразглеждат на всеки 5 години. Изискванията трябва да обхващат сградите, техните компоненти и енергията, използвана за: отопление на помещения; охлаждане на помещения; битова гореща вода; вентилация; вградено осветление; други технически сградни инсталации;

- прилагането на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики, по-специално на: съществуващи сгради, сградни компоненти, които подлежат на основен ремонт и технически сградни системи, независимо кога са монтирани, подменени или модернизирани.

Новите сгради трябва да отговарят на минималните стандарти. Сградите, притежавани или заемани от публични органи, трябва да постигнат близък до нула енергиен статут до 31 декември 2018 г., а останалите сгради — до 31 декември 2020 г.

- енергийно сертифициране на сгради или обособени части от сгради, редовна инспекция на отоплителните и климатичните инсталации в сградите и системи за независим контрол на сертификатите за енергийни характеристики и докладите от инспекциите.

Директива 2010/31/ЕС е изменена с **Директива (ЕС) 2018/844**, която изисква от държавите от ЕС да разработят дългосрочни стратегии за обновяване на жилищни и на нежилищни сгради с цел постигане на сграден фонд с висока енергийна ефективност и декарбонизация до 2050 г. Стратегиите трябва да определят пътна карта с мерки и измерими показатели за напредъка с оглед на дългосрочната цел за намаляване на емисиите на парникови газове до 2050 г. на ЕС с 80-95 % в сравнение с 1990 г., при което да са определени индикативни етапи за 2030, 2040 и 2050 г. и да посочва как те допринасят за постигането на целите на ЕС за енергийна ефективност в съответствие с Директива 2012/27/ЕС. Преразгледаната директива:

- разширява обхвата на текущия режим за инспекция на системите за отопление и климатизация, за да включва комбинираните системи с вентилация и да отчита функционирането на системите при типични условия на работа;
- насърчава използването на информационни и комуникационни технологии и интелигентни технологии за автоматизация и контрол в сградите;
- подпомага разширяването на инфраструктурата за зареждане на електрически превозни средства в паркингите на сградите, като се изисква монтаж на съответната инфраструктура и зарядни точки;
- въвежда „интелигентен индикатор за готовност“ за оценка на възможностите на сградите за адаптиране към потребностите на обитателите, оптимизиране на функционирането и взаимодействие с мрежата.

таблица 1. Основни директиви и тяхното транспониране в националното законодателство в областта на енергийната ефективност

Директива	Национално законодателство
ЕТИКЕТИРАНЕ	
Директива 92/75/ЕС относно посочване на консумацията на енергия и други ресурси от домакински уреди в етикети и стандартна информация, свързана с продуктите Отменена с Директива 2010/30/ЕС	Неприложимо.
Директива 2010/30/ЕС относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението, върху етикети и в стандартна информация за продуктите	Въведена чрез Закона за защита на потребителите през 2005 г.
ЕКОДИЗАЙН	
Директива 2005/32/ЕС за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към енергоемките продукти и за изменение на Директива 92/42/ЕИО на Съвета и Директиви 96/57/ЕО и 2000/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета Отменена с Директива 2009/125/ЕО	Въведена чрез Закона за изменение и допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите от 2007 г.
Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението	Въведена чрез Закона за техническите изисквания към продуктите и Закона за изменение и допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите от 2011 г.
ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	
Директива 2006/32/ЕС относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни	Въведена в: <ul style="list-style-type: none"> • Закона за енергийната ефективност през 2007 година, изменението и

Директива	Национално законодателство
услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО Отменена с Директива 2012/27/ЕС	допълнението му от 2008 г. и 2013 г. • Закона за енергетиката през 2008 година, изменението и допълнението му от 2013 г.
Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО	Въведена в: • Закона за енергийната ефективност през 2015 година, изменението и допълнението му от 2018 г. • Закона за енергетиката през 2015 година, изменението и допълнението му от 2018 г. • Закон за националната стандартизация от 2012 г. • Закон за публичните финанси от 2013 г. • Закон за счетоводството от 2013 г. • Закон за администрацията от 2014 г. • Закон за устройство на територията от 2014 г. • Закон за малките и средните предприятия от 2015 г. • Закон за обществените поръчки от 2015 г.
Директива (ЕС) 2018/2002 за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност	В процес на транспониране – срок 25.06.2020 г.
ЕНЕРГИЙНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СГРАДИТЕ	
Директива 2002/91/ЕС за енергийните характеристики на сградите Отменена с Директива 2010/31/ЕС	Въведена в Закона за енергийната ефективност от 2006 година, изменението и допълнението му от 2008 г.
Директива 2010/31/ЕС за енергийните характеристики на сградите	Въведена със: • Закона за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност от март 2013 година и последващите му промени от 2015 г. и 2016 г. • Закона за енергетиката от 2013 г. и промените от 2015 г. и 2016 г. • Закон за нормативните актове от 2007 г. • Закон за националната стандартизация от 2012 г. • Закон за енергията от възобновяеми източници от 2013 г. и промяната му от 2015 г. • Закон за местните данъци и такси от 2013 г. • Закон за кадастъра и имотния регистър от 2013 г.
Директива (ЕС) 2018/844 за изменение на	В процес на транспониране – срок

Директива	Национално законодателство
Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност	10.03.2020 г.

През 2014 г. Комисията публикува съобщение COM(2014) 0520⁵ относно енергийната ефективност, в което отново е констатирано, че страните-членки няма да могат да постигнат целевите стойности за икономия на енергия. Съгласно „Доклада за напредъка относно изпълнението на Директивата за енергийната ефективност“ COM(2015) 0574, държавите членки могат да постигнат едва 17,6% икономии на първична енергия до 2020 г. Като резултат чрез пътната карта за енергийния съюз за 2015 г. COM(2015) 0572 е обявен прегледа на директивите за енергийна ефективност.

На 30 ноември 2016 г. Комисията представи пакета от предложения „Чиста енергия за всички европейци“ COM(2016) 0860 с цел привеждане на законодателството на ЕС в областта на енергетиката в съответствие с новите цели за 2030 г. в областта на климата и енергетиката и допринасяне за целите на енергийния съюз за 2015 г. COM(2015) 0080. „Енергийната ефективност на първо място“ е един от ключовите елементи на енергийния съюз с цел да се гарантира сигурно, устойчиво, конкурентоспособно и достъпно енергоснабдяване в ЕС.

В края на 2018 г. е приета Директива (ЕС) 2018/2002 за изменение на Директива 2012/27/ЕС. Директива 2012/27/ЕС, заедно с нейното изменение, има за цел адаптиране на енергийното право на ЕС в съответствие с целите за 2030 г. за енергийна ефективност, както и допринасяне за стратегията на Енергийния съюз за: намаляване на зависимостта на ЕС от вноса на енергия; намаляване на емисиите; нови работни места и растеж; укрепване на правата на потребителите; и облекчаване на енергийната бедност.

Преработената Директива за енергийната ефективност, заедно с преработената директива за енергия от възобновяеми източници и новия регламент за управление са част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“. Основните изменения в директивата за 2012 г. включват:

- постигане на целта от 32,5% енергийна ефективност до 2030 г. и очакване на по-нататъшни подобрения след това;
- премахване на бариерите на енергийния пазар, които възпрепятстват ефективността в доставката и потреблението на енергия;
- държавите от ЕС трябва да определят своя собствен национален принос за 2020 и 2030 г.;
- от 2020 г. държавите от ЕС ще изискват дружествата за комунални услуги да помагат на потребителите си да използват 0,8% по-малко енергия всяка година (за Малта и Кипър 0,24%), което ще привлече частни инвестиции и ще подпомогне новите конкуренти на пазара;

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета COM(2014) 520 от 23.07.2014 г. „Енергийната ефективност и нейния принос към енергийната сигурност и рамката до 2030 година за политиките в областта на климата и енергетиката“.

- по-ясни правила за измерване и фактуриране на енергията, укрепване на правата потребителите, по-специално на хората, които живеят в многофамилни сгради;
- държавите от ЕС трябва да имат прозрачни, обществено достъпни правила за разпределението на разходите за услугите за отопление, охлаждане и топла вода в многофамилните и многофункционалните сгради, в които тези услуги са споделени;
- засилване на социалните аспекти на енергийната ефективност чрез отчитане на енергийната бедност при определянето на схемите и алтернативните мерки за енергийна ефективност.

Крайният срок за транспониране на Директива (ЕС) 2018/2002 е 25 юни 2020 г., като изключение има само за някои мерки, за които директивата трябва да се превърне в закон от националното законодателство е 25 октомври 2020 г.

таблица 2. Срокове за влизане в сила на директивите за енергийна ефективност

Документ	Влизане в сила	Краен срок за транспониране от страните членки	Официален вестник на ЕС
Директива 2006/32/ЕС	17.5.2006	17.5.2008	OJ L 114 от 27.4.2006
Регламент 1137/2008 за изменение на Директива 2006/32/ЕС	11.12.2008	-	OJ L 311 от 21.11.2008
Директива 2012/27/ЕС	04.12.2012	05.06.2014	OJ L 315 от 14.11.2012
Директива (ЕС) 2018/2002 за изменение на Директива 2012/27/ЕС	24.12.2018	25.06.2020 (за част от нормите срокът е 25.10.2020)	OJ L 328 от 21.12.2018
Директива (ЕС) 2018/844 за изменение на Директива 2010/31/ЕС и Директива 2012/27/ЕС	09.07.2018	10.03.2020	ОВ L 156 от, 19.6.2018

Изключенията се отнасят за: измерване на газ и електричество, топла вода за отопление, охлаждане и битови нужди, включително индивидуално измерване; изискване за дистанционно отчитане; информация за фактуриране за газ и електричество; фактуриране и потребление на топла вода за отопление, охлаждане и битови нужди; разходи за достъп до информацията за измерване и фактуриране за електричество и газ; информация за измерване, фактуриране и потребление на топла вода за отопление, охлаждане и битови нужди; минимални изисквания за фактуриране и информация за фактуриране на база действителното потребление на електричество и

газ; минималните изисквания за информацията за фактуриране и потребление за топла вода за отопление, охлаждане и битови нужди.

2. Национална уредба

Опит за систематизиране на политиката в областта на енергетиката и енергийната ефективност е Националната стратегия от 1998 г. **Националната стратегия за развитие на енергетиката и енергийната ефективност до 2010 г.** е изградена върху основната цел на държавната политика по енергийна ефективност, свързана с намаляване разхода на горивата и енергията при преобразуването или употребата им за производство на стоки и услуги и запазване полезната енергийна стойност на енергийните носители при добива, преобразуването, производството, преноса, разпределението и съхранението им. Стратегията е приета от Министерския съвет през 1998 г. и одобрена по принцип от Народното събрание през 1999 г. Тя си поставя дългосрочни цели за постигане на сигурно енергоснабдяване, енергийна ефективност, опазване на околната среда, ядрена безопасност. Това е планирано да се постигне чрез:

- ускорена структурна реформа и приватизация на енергийния отрасъл;
- оптимално използване на местните енергийни източници като необходимо условие за постигане на енергийна независимост на страната;
- максимално използване на изградените енергийни мощности с удължаване в разумни граници на техния експлоатационен срок, както и подобряване на технико-икономическите и екологичните им показатели, съобразно ограничените ни възможности за крупни инвестиции на този етап;
- формиране на енергийна пазарна политика, регулирана от държавата, посредством закони и регулаторни институции, чрез ценова и данъчна политика, осигуряващи в крайна сметка преход към пазарни цени;
- привличане на външни инвеститори.

В стратегията енергийната ефективност се разбира и е насочена предимно към намаляване загубите при генериращите мощности, преноса и разпределението на топлинната и електрическата енергията и намаляване разходите за енергоносители.

Енергийната ефективност е залегнала в националната уредба чрез **Закона за енергетиката и енергийната ефективност от 1999 г.**⁶ Той урежда обществените отношения в енергетиката, свързани с държавното управление, регулиране и ефективно използване на енергията и енергийните ресурси, както и правата и задълженията на правните субекти при осъществяване на дейностите по производството, вноса, износа, преноса, разпределението и реализацията на електрическа и топлинна енергия и

⁶ Закон за енергетиката и енергийната ефективност, обнародван в ДВ. бр.64 от 16 Юли 1999г., изменяя и допълван, отменен с ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г. Обн. ДВ. бр.64 от 16 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2000г., изм. ДВ. бр.108 от 14 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.63 от 28 Юни 2002г., изм. ДВ. бр.9 от 31 Януари 2003г., изм. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., отм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г.

природен газ, увеличаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници.

Първоначално отговорността за разработване и провеждане на енергийната политика на страната е възложена на председателя на Държавната агенция по енергетика и енергийни ресурси към Министерския съвет. С редакцията на Закона от 2001 г. тези функции се възлагат на Министъра на енергетиката и енергийните ресурси.

Глава тринадесета от Закона е посветена на енергийната ефективност, при което дейностите по повишаване на енергийната ефективност и използване на възобновяеми енергийни източници се подпомагат чрез изпълнение на проекти по програми на национално, отраслово, регионално и общинско ниво.

С редакцията на Закона от 2001 г. (ДВ. Бр. 108 от 14.12.2001 г.) са определени основните задължения на Агенцията за енергийна ефективност⁷ и някои от нейните основни функции като изпълнителна агенция към министъра на икономиката и енергетиката. Агенцията наблюдава и координира програмите за енергийна ефективност, разработва и предоставя указания за разработването в съответствие със законодателството на Европейския съюз на проекти на нормативни актове, отнасящи се до енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници, създава и поддържа информационна система за състоянието на енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници на национално и регионално равнище.

В допълнителните разпоредби на Закона са дефинирани основни понятия от енергийната ефективност:

- **"Енергийна ефективност"** е степен на:
 - а) оползотворяване на горива и енергия при преобразуването или употребата им за производство на продукция, стоки и услуги, или
 - б) запазване на полезната енергийна стойност на енергийни носители при добива, извличането, преобразуването, съхранението, производството, преноса и разпределението им, или
 - в) съхраняване полезността на изтощимите енергийни източници и находища.
- **"Увеличаване на енергийната ефективност"** е дейност за произвеждане на една и съща продукция, стока и/или услуга без намаляване на качеството или други характеристики, в т.ч. условията на труд, при намален разход на енергия за същото произвеждане. основните термини в областта на енергия за същото произвеждане.
- **"Енергийно обследване"** е процес, основан на систематичен метод за определяне и остойностяване на енергийните потоци и разходи в промишлена или друга система на енергиен потребител.

⁷ Допълнителна информация е представена в раздел 4. „Административни структури“ и в приложенията.

През 2002 г. е разработена и приета от Министерския съвет и последващо и от Народното събрание **Енергийна стратегия на Република България**. В съответствие със стратегията Народното събрание препоръчва на Министерския съвет да разработи проект на нов закон за енергетиката, като предпоставка за развитие на конкурентоспособен пазарноориентиран енергиен сектор и да създаде условия и действени механизми за оползотворяване на значителния потенциал за повишаване на енергийната ефективност в сферата на производството и потреблението. Основните цели на стратегията включват:

- насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност при крайните потребители;
- подкрепа, включително чрез държавни гаранции, на проекти за управление на потреблението, които имат значителен социален ефект;
- насърчаване развитието на по-икономични от електрическата енергия възможности за отопление и подобряване на достъпа на населението до тях;
- пренасочване на електрическата енергия към по-високотехнологични нужди на икономиката и намаляване на цената ѝ чрез отлагане на скъпи инвестиции;
- премахване на изкривяванията при цените на различните видове горива и енергии за отопление, така че да се създадат действащи стимули за енергоспестяване от населението;
- подобряване на ефективността в процесите на преобразуване на енергия;
- насърчаване на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия;
- намаляване на енергийните загуби.

След приемането на нов Закон за енергетиката (2003 г.) през 2004 г. е приет и **Закон за енергийната ефективност**⁸. Той урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика по повишаване на енергийната ефективност и осъществяване на енергоефективни услуги. Целта на Закона е насърчаване на енергийната ефективност чрез система от мерки и дейности на национално, отраслово, областно и общинско равнище като основен фактор за повишаване конкурентоспособността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

Според изискванията на Закона отрасловите програми за енергийна ефективност се разработват и осъществяват от ресорните министри. Областните управители организират разработването и изпълнението на областни програми по енергийна ефективност и осъществяват взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация. Общинските съвети приемат програми за енергийна

⁸ Закон за енергийната ефективност, обнародван. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изменен и допълван, отменен ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г. Обн. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм. ДВ. бр.74 от 8 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.55 от 6 Юли 2007г., отм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г.

ефективност, при което кметовете организират и изпълняват мерките, предвидени в общинските програми за енергийна ефективност, като предвиждат целеви средства за реализацията им в бюджетите си.

Държавната политика за повишаване на ефективността при крайното потребление на горива и енергия се осъществява чрез развитие на пазара за енергоефективни услуги и създаване на условия за прилагане на енергоспестяващи мерки.

С разпоредбите на закона е въведено задължението всеки инвестиционен проект за изграждане, реконструкция и модернизация, въз основа на който се издава разрешение за строеж, да бъде оценяван за съответствието му с изискванията за енергийна ефективност. След завършване на нов строеж, както и при реконструкция, основно обновяване или основен ремонт на съществуващ строеж, се съставя енергиен паспорт, който е част от техническия паспорт на строежа. За съществуващи строежи - енергийният паспорт се съставя след провеждане на обследване и установяване на енергийните характеристики на строежа. Всяка сграда може да бъде сертифицирана по реда на наредба за сертифициране на сградите, но процедурата е задължителна за обектите – държавна или общинска собственост с полезна площ над 1000 кв.м. Допълнително задължително на обследване за енергийна ефективност подлежат и енергийните потребители, чието енергийно потребление на енергия годишно е над определена граница. Обследването за енергийна ефективност установява потреблението на енергия, нивото на енергийната ефективност на технологиите и управлението на енергопотреблението, икономията на енергия на обекта, съответствието със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите към закона. То е придружено с препоръки за подобряване на енергийната ефективност.

В Закона са определени изискванията, на които трябва да отговарят лицата, извършващи обследвания за енергийна ефективност – образователни и квалификационни изисквания към персонала, технически средства за извършване на обследванията, други административни изисквания – полагане на изпит, правна регистрация, липса на конфликт на интереси и др.

Дефиниран е обхвата на договорите с гарантиран резултат и изискването те да бъдат сключени въз основата на писмен договор с енергиен потребител - енергоефективни услуги, свързани с проучване, обследване за енергийна ефективност, проектиране, конструиране, инсталиране, модернизация, поддръжка и/или управление и мониторинг. Договорът трябва задължително да съдържа: базисното енергопотребление; гарантираните икономии и реда на установяването им; начина на финансиране; начина на изплащане на възнаграждението.

За финансиране на дейностите по повишаване на енергийната ефективност се създава фонд „Енергийна ефективност“. Средствата от фонда се използват за възмездно финансиране на проекти за развитие на енергийната ефективност в България; гаранционна дейност по кредити от финансово-кредитни институции, отпуснати по проекти за енергийна ефективност; издръжка на фонда.

Предложена е дефиниция за „енергийна ефективност“ като всяка мярка, резултатът от приложението на която води до намаляване разхода на първичен

енергоносител или енергия при запазване степента на комфорт в бита и намаляване на енергоемкостта на единица продукция в индустрията при опазване на околната среда. С изменението на Закона от 2007 г. е приета дефиницията от директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета.

"Енергийна ефективност" е съотношението между изходното количество производителност, услуга, стока или енергия и вложеното количество енергия.

Допълнителни разпоредби към Закона за енергийната ефективност (2004 г., изм. и доп. 2007 г.), § 1, т.3

Приемането на самостоятелен Закон за енергийната ефективност доведе до развитието и на подзаконовата нормативна уредба чрез наредби, които да разработят разпоредбите, отнасящи се до енергийната ефективност. Такива са Наредбата за енергийните характеристики на обектите; Наредбата за сертифициране на сгради за енергийна ефективност; Наредбата за обследване за енергийна ефективност; Наредбата за обстоятелствата и реда за вписване на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, и получаване на информация. Те претърпяват многократни промени, но запазват основната си същност и параметри.

Наредба за енергийните характеристики на обектите⁹ регламентира условията и реда за определяне на показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на обектите - сгради и промишлени системи, единната методология за формиране на показатели за разход на енергия и енергийни характеристики на обекти, техническите правила и методи за сравняване на енергийните характеристики на обекти и нормите за годишно потребление на енергия в сгради. В Наредбата са дефинирани понятията „**промишлена система**“ като съвкупност от технологии, съоръжения и спомагателни стопанства, включени в определено производство; „**структурна единица на промишлена система**“ е икономически обособена единица, изградена на производствено-териториален признак в промишлена система (участък, цех и др.); „**енергийна характеристика на промишлена система**“ е показател или съвкупност от показатели за разход на енергия.

Наредбата за сертифициране на сгради за енергийна ефективност¹⁰ определя правилата и редът за сертифициране на сгради за енергийна ефективност, категориите

⁹ **Наредба № 18 от 12.11.2004 г.** за енергийните характеристики на обектите, издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси и министъра на регионалното развитие и благоустройството, Обн. ДВ. бр.108 от 10 Декември 2004г., отм. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г. Заменена от **Наредба № РД-16-296 от 01 април 2008 г.** за енергийните характеристики на обектите, Обн. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г., отм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г. Заменена с **Наредба № РД-16-1058 от 10 декември 2009 г.** за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите, Обн. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., отм. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2016г. Заменена с **Наредба № Е-РД-04-2 от 22 януари 2016 г.** за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите - ДВ, бр. 10 от 5 февруари 2016 г., в сила от 07.03.2016 г.

¹⁰ **Наредба № 19 от 12.11.2004 г.** за сертифициране на сгради за енергийна ефективност на министъра на енергетиката и енергийните ресурси, Обн. ДВ. бр.108 от 10 Декември 2004г., отм. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г. Заменена с **Наредба № РД-16-295 от 1 април 2008 г.** за сертифициране на сгради за енергийна ефективност, Обн. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г., отм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.

сертификати за енергийните характеристики на сгради и изискванията за съдържанието им, изискванията за обучение на лицата, извършващи сертифициране и контролът върху дейността по сертифицирането на сградите. Доразвива се също уредбата, свързана с определянето на сградите, подлежащи на задължително сертифициране.

Наредба за обследване за енергийна ефективност¹¹, която урежда условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност на енергийни потребители по обекти, както и контрола върху тази дейност. Развива се уредбата по отношение определянето на енергийните потребители, подлежащи на задължително обследване и се определят сроковете, в които следва да се извършва съответното обследване. Това включва производители на стоки и на услуги, чиито обекти имат годишно потребление на енергия, равно или по-голямо от 3000 MWh, за които обследването се извършва веднъж на всеки три години и енергийните потребители с обща полезна площ на сградата, по-голяма от 1000 кв.м.

Детайлното обследване, съгласно Наредбата, обхваща техническите средства и системи:

- средствата за измерване на входящите в обекта енергийни потоци;
- системите за изгаряне на горива и преобразуване на входящите в обекта енергийни потоци;
- електропроизвеждащите системи;
- топлопреносните системи - водни, парокондензни, въздушни;
- електроснабдителните системи;
- системите за сгъстен въздух;
- технологичните процеси и системи;
- електрообзавеждането на производствени машини, агрегати и съоръжения;

Заменена с **Наредба № РД-16-1057 от 10 декември 2009 г.** за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, издаване на сертификати за енергийни характеристики и категориите сертификати, Обн. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., отм. ДВ. бр.101 от 22 Ноември 2013г. Заменена с **Наредба № 16-1594 от 13 ноември 2013 г.** за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, Обн. ДВ. бр.101 от 22 Ноември 2013г., отм. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2016г. Заменена с **Наредба № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г.** за обследване за енергийната ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради - ДВ, бр. 10 от 5 февруари 2016 г., в сила от 07.03.2016 г.

¹¹ **Наредба № 21 от 12.11.2004 г.** за обследване за енергийна ефективност, издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, министъра на икономиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството, Обн. ДВ. бр.112 от 23 Декември 2004г., отм. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г. Заменена с **Наредба № РД-16-294 от 1 април 2008 г.** за обследване за енергийна ефективност, Обн. ДВ. бр.38 от 11 Април 2008г., отм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г. Заменена с **Наредба № РД-16-1057 от 10 декември 2009 г.** за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, издаване на сертификати за енергийни характеристики и категориите сертификати, Обн. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., отм. ДВ. бр.101 от 22 Ноември 2013г. Заменена с **Наредба № 16-1594 от 13 ноември 2013 г.** за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, Обн. ДВ. бр.101 от 22 Ноември 2013г., отм. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2016г. Заменена с **Наредба № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г.** за обследване за енергийната ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради - ДВ, бр. 10 от 5 февруари 2016 г., в сила от 07.03.2016 г.

- осветителните системи;
- системите за осигуряване на микроклимата;
- системите за подготовка на гореща вода за битови нужди;
- средствата за измерване и контрол;
- сградните ограждащи конструкции и елементи.

С Наредбата за обстоятелствата и реда за вписване на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, и получаване на информация¹² се регламентират редът за вписване в публичните регистри на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, подлежащите на вписване обстоятелства, реда за издаване на удостоверения, които Агенцията по енергийна ефективност води по реда на чл. 16, ал. 13 и чл. 18, ал. 10 от Закона за енергийната ефективност (2004 г.), както и редът за воденето, съхраняването и получаването на информация от регистрите. С наредбата се въвежда изискването сертифицирането на сгради и обследването за енергийна ефективност да се извършва само от лица, вписани в регистрите по реда на тази наредба.

Част от преговорния процес между Република България и Европейския съюз бе хармонизирането на националната нормативна уредба с европейската в областта на енергийната ефективност. За европейските директиви, включени в т. нар. Нов подход, това се реализира чрез наредбите, с които се определят съществени изисквания към продуктите на основание Закона за техническите изисквания към продуктите и Директивите за енергийните характеристики на сградите, за оценяване на съответствието и за маркировката на влаганите в строежите продукти. Те гарантират пускането на пазара или в действие на продукти единствено само ако отговарят на изискванията на европейските директиви за енергийна ефективност.

¹² **Наредба № 20 от 12.11.2004 г.** за обстоятелствата и реда за вписване на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, и получаване на информация, издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, Обн. ДВ. бр.5 от 14 Януари 2005г., отм. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2008г. Заменена с **Наредба № 16-1238 от 28 декември 2007 г.** за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистъра на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, реда за получаване на информация от регистъра и условията и реда за придобиване и признаване на правоспособност, Обн. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2008г., отм. ДВ. бр.28 от 14 Април 2009г. Заменена с **Наредба № РД-16-348 от 2 април 2009 г.** за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистъра на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, реда за получаване на информация от регистъра, условията и реда за придобиване на квалификация и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране, Обн. ДВ. бр.28 от 14 Април 2009г., отм. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г. Заменена с **Наредба № РД-16-301 от 10 март 2014 г.** за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистрите на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, реда за получаване на информация от регистрите, условията и реда за придобиване на квалификация и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране, Обн. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г., отм. ДВ. бр.6 от 16 Януари 2018г. Заменена с **Наредба № Е-РД-04-1 от 3 януари 2018 г.** за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистрите по Закона за енергийна ефективност, вписването и получаването на информация от тези регистри, условията и реда за придобиване на квалификация от консултантите по енергийна ефективност - ДВ, бр. 6 от 16 януари 2018 г., в сила от 16.01.2018 г.

Директивите от т. нар. Глобален подход, третиращи изискванията за етикетиране на битови уреди се въвеждат в българското законодателство на основание Закона за защита на потребителите и за правилата за търговия.

С прилагането от 1 януари 2007 г. на Директива 2003/87/ЕС за търговия с квоти за емисии на парникови газове се въвеждат мерки за енергийна ефективност в енергетиката и част от промишлеността с цел намаление емисиите на въглероден диоксид.

За насърчаване на инициативите и инвестициите в областта на енергийната ефективност чрез преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергийната ефективност от 2004 г. са предвидени данъчни облекчения:

- Освобождаване от данък на сградите, получили сертификати категория А – за срок от 10 години, категория Б – за срок от 5 години от годината, следваща годината на издаване на сертификата;
- Намаляване на счетоводния финансов резултат със сумата за дарение до 10 на сто от положителния финансов резултат преди данъчно преобразуване, когато е направено за сметка на резервите и неразпределената печалба от предходни отчетни периоди в полза на фонд „Енергийна ефективност“;
- Данъчно облекчение за физическите лица при дарение в полза на фонд „Енергийна ефективност“.

В съответствие с изискванията на Закона за енергийната ефективност от 2004 г. (чл. 10, ал. 3) през 2005 г. е приета **Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.**¹³ Основната цел е намаляване на енергийната интензивност на БВП чрез намаляване енергийната интензивност във всички икономически сектори, които са крайни потребители на горива и енергия: индустрия, транспорт, услуги, бит и селско стопанство. След обширен анализ на икономическото развитие и енергийната ефективност в икономическите сектори в програмата са направени предложения за политики и мерки по икономически сектори и общи – законодателни, данъчни и ценови, финансови и организационни.

През 2008 г. е подготвен и приет нов **Закон за енергийната ефективност**¹⁴, който е разработен в съответствие с Директива 2006/32/ЕО за ефективност при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийните услуги и Директива 2002/91/ЕО за енергийната ефективност на сградния фонд. Поради необходимостта от включване на търговците с енергия в дейностите и мерките за повишаването на

¹³ Националната дългосрочна програма по Енергийна ефективност до 2015 г. е приета с Решение на МС №620 от 04.07.2005 г.

¹⁴ Закон за енергийната ефективност, обнародван ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изменя и допълван, отменен ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г. Обн. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.52 от 9 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 12 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 5 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014г., изм. ДВ. бр.33 от 11 Април 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., отм. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г.

енергийната ефективност и пазара на енергоефективни услуги, което води до редица промени в дотогава действащия Закон за енергийната ефективност, то той е заменен с нов.

Директива 2006/32/ЕО цели повишаването на енергийната ефективност при крайните потребители чрез система от мерки и дейности за подобряване конкурентоспособността на икономиката, сигурността на енергийните доставки и опазването на околната среда като основни елементи за постигане на устойчиво развитие. Съгласно изискванията на Директивата, страните-членки трябва да предприемат действия за подпомагане на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и да осигурят развитие на пазара на енергийни услуги, допринасяйки за постигането на целите на Лисабонската стратегия. В тази връзка Република България е задължена да приеме национална индикативна цел за енергийни спестявания в размер на 9 % от размера на крайното енергийно потребление, което да бъде постигнато в периода 2008 – 2016 г.

За отразяване на тези изисквания Законът предвижда приемането на система от мерки и дейности при крайните потребители, търговците на енергия и лицата, осъществяващи дейности по пренос и разпределение на енергия. Предвижда се разработването и приемането на Национална стратегия за енергийна ефективност на Република България и Национални планове за действие за енергийна ефективност. Те съдържат междинни индикативни и индивидуални цели за енергийни спестявания, които са разпределени между търговците с енергия и собствениците на сгради и промишлени системи. Прецизирани са правните норми за управление на енергийната ефективност чрез въвеждането на допълнителни задължения за собствениците на сгради за планиране, изпълнение и отчитане на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Определени са финансовите механизми, чрез които може да се повишава енергийната ефективност: доброволни споразумения; договори с гарантиран резултат; удостоверения за енергийни спестявания, финансиране от Фонд "Енергийна ефективност".

Доброволните споразумения имат за цел да насърчат намаляване потреблението на енергия чрез: предоставяне на енергийни услуги и/или извършване на дейности и мерки за енергийна ефективност от търговците с енергия; обследване за енергийна ефективност и/или предприемане на съответните мерки от крайните потребители на енергия.

Актуализирано и модернизирано е дефинирането на **договорите с гарантиран резултат** (ЕСКО договори). Те имат за предмет изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради и/или промишлени системи, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните икономии на енергия. Договор с гарантиран резултат се сключва след извършено обследване за енергийна ефективност и издаден сертификат за енергийни характеристики, удостоверяващ актуалното състояние на енергопотреблението в сградата, или след извършено обследване за енергийна ефективност на промишлената система - обект на

договора. Договорът се сключва в писмена форма и задължително съдържа: нормализираното енергопотребление, установено с обследване за енергийна ефективност; гарантираните икономии на енергия и реда за тяхното установяване след изпълнението на договора; начина на финансиране; начина на изплащане на възнаграждението.

Удостоверенията за енергийни спестявания имат за цел да докажат приноса на притежателя им в изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност. Доказването на постигнатите енергийни спестявания се осъществява не по-рано от една година след въвеждането на мерките за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители на енергия чрез обследване за енергийна ефективност на сгради или промишлени системи, проверка на отоплителни инсталации с водогрейни котли и климатични инсталации, или прилагане на съответните методики, разработени в съответствие с подзаконовите актове.

По отношение на Фонд „Енергийна ефективност“ е предвидена допълнително възможността за превод на вноски във Фонда за предоставяне на енергийни услуги от търговците с енергия, пренос или разпределение на енергия.

Разширено е понятието и функциите на информационната система като е предвидено създаването на **национална информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България**. Информацията от системата ще служи за изготвянето на годишни анализи за състоянието на енергийната ефективност, включително изпълнението на индикативните цели, постигнатите резултати, планирането и осъществяването на планове и програми за подобряване на енергийната ефективност.

В закона е въведена и задължителна периодична инспекция за енергийна ефективност на водогрейни котли и климатични инсталации в сгради. Чрез включването на тези норми се финализира процесът по транспониране в националното законодателство на Директива 2002/91/ЕО за енергийната ефективност на сградния фонд. В съответствие с Директивата се въвежда и ново наименование на сертификата за енергийна ефективност – сертификат за енергийни характеристики.

В съответствие с чл. 5 от Директива 2006/32/ЕО, в Преходните и заключителните разпоредби на закона е предвидено издаването на указания от Изпълнителните директори на Агенцията по енергийна ефективност и Агенцията за обществени поръчки издават указания за прилагане на изискванията за енергийна ефективност и енергийни спестявания при възлагане на обществени поръчки за доставка на оборудване и превозни средства с цел минимализиране на разходите за срока на експлоатацията им.

В Закона са определени основните елементи, които трябва да се съдържат в **Националната стратегия по енергийна ефективност**. В нея трябва да бъдат определени: приоритетите на държавната политика и дългосрочните цели за енергийни спестявания за постигане на конкурентоспособност на икономиката на страната; националните цели и средствата за тяхното достигане; насоките за достигане на националните цели, както и механизмите, стимулите и институционалните, финансовите и правните рамки за премахване на съществуващите пазарни пречки и

недостатъци, които възпрепятстват ефективността при крайното потребление на енергия; насоките за създаване на условия за развитието и насърчаването на пазара на енергийни услуги и предоставянето на други мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители на енергия.

До момента на отмяната на Закона за енергийната ефективност от 2008 г. (15 май 2015 г.) няма приета Национална стратегия по енергийна ефективност. В Закона за енергийната ефективност от 2015 г. тази норма отново присъства, докато не е отменена през 2018 г.¹⁵

За транспониране в националното законодателство на разпоредбите на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност през 2015 г. е приет нов **Закон за енергийната ефективност**¹⁶. Новите моменти в закона са свързани с регламентиране на определянето на национална цел за енергийна ефективност до 2020 г., която се разпределя като индивидуални цели между крайните снабдители и търговци с горива и енергия.

По отношение на предприятията и промишлените системи е регламентирано изискването за големите предприятия да се подлагат на енергийно обследване на всеки четири години. Задължения за извършване на енергийни обследвания с периодичност четири години имат: предприятия за производство и предоставяне на услуги, които не са малки и средни предприятия, както и собствениците на промишлени системи, чието годишно потребление на енергия е над 3000 MWh, като е предвидена възможност за освобождаване от това изискване, в случай, че прилагат система за управление на енергията или на околната среда, подлежаща на сертифициране от независим орган за съответствие с европейски или международни стандарти. Предприятията прилагачи такива системи сертифицирани по БДС EN ISO 14001 или БДС EN ISO 50001, трябва да докажат, че приложената от тях система за управление отговаря на минималните изисквания за енергийни обследвания, определени с наредбата за Показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и условията и редът за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка за енергийни спестявания. Регламентиран е едномесечен срок за представяне на доказателства пред АУЕР за изпълнение на посочените условия.

Изискването за енергийни обследвания за големите предприятия без ограничения в тяхната консумация на енергия означава значително разширяване на обхвата на задължените лица по този закон. Например представителствата на големи международни фирми в България не се считат за МСП и са задължени да извършват

¹⁵ Закон за енергийната ефективност, Обн. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г.

Чл. 4. Народното събрание приема национална стратегия за енергийна ефективност на Република България, която определя етапите, средствата и мерките за постигане на националната цел за енергийна ефективност. Приетата стратегия се обнародва в "Държавен вестник". Чл. 4 и чл. 24, с който се определя съдържанието на стратегията са отменени с изм. и доп. ДВ. бр.38 от 8 Май 2018г.

¹⁶ Закон за енергийната ефективност, в сила от 15.05.2015 г., обнародван ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., изменя и допълван. Обн. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 30 Декември 2016г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.27 от 27 Март 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 8 Май 2018г., изм. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018г.

обследвания, дори и да изпълняват предимно търговски функции. Важно е също така да се отбележи, че внедряването и сертифицирането на системи за управление на енергията и/или околната среда не е достатъчно за доказване на енергийни спестявания. Доказването на енергийните спестявания се извършва от независими лица – регистрирани в АУЕР консултанти по енергийна ефективност, които могат да извършат тази дейност след последващо обследване на промишлената система/предприятието или по одобрени методики.

Във връзка с енергийната ефективност на сградите за сградите държавна собственост, които се отопляват и охлаждат, е въведено задължението да се осъществява подобряване на енергийните характеристики на минимум 3% от общата им разгъната застроена площ. Предвидена е възможността за издаването на сертификат за отделни части в сграда и е дефинирано понятието „сграда с близко до нулево потребление на енергия“.

През 2016 г. след мотивирано становище от Европейската комисия за неизпълнение от страна България на задължението ѝ за съобщаване на мерките за транспониране в националното законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност и неизпълнение на задълженията от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, в Закона са направени следните промени:

- разширен обхватът на сградите, подлежащи на задължително сертифициране, чрез включването на всички сгради в експлоатация;
- въведена е възможност за изпълнение на националната кумулативна цел чрез алтернативни мерки¹⁷;
- установява прилагането на изискванията за енергийна ефективност и енергийни спестявания при възлагането на обществени поръчки с предмет закупуване и наемане на сгради от публични възложители и доставка на продукти, свързани с потребление на енергия.

След промените от май 2018 г. в Закона е определено, че държавата упражнява функциите си в областта на енергийната ефективност чрез Народното събрание и Министерския съвет въз основа на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България по чл. 3, ал. 2 от Закона за енергетиката. Със Стратегията се определят основните цели, етапи, средства и методи за развитие на енергетиката. С промените е премахнато изискването за осъществяване на националната политика в областта на енергийната ефективност в съответствие с приета Национална стратегия за енергийна ефективност (чл. 4. (отм. ДВ, бр. 35 от 15 май 2015 г. Народното събрание приема национална стратегия за енергийна ефективност на Република България, която определя етапите, средствата и мерките за постигане на националната цел за енергийна ефективност. Приетата стратегия се обнародва в "Държавен вестник".).

¹⁷ Алтернативна мярка е всяка мярка, която води до постигане на енергийни спестявания при крайното потребление извън индивидуалните задължения на търговците с енергия по схемата за задължения.

Положителните и отрицателни страни на националната политика и законодателство в областта на енергийната ефективност могат да се обобщят както следва:

таблица 3. Основни положителни и отрицателни страни на националната политика за енергийна ефективност

Положителни елементи	Отрицателни елементи
<p>Самостоятелна законодателна база за енергийната ефективност</p> <p>Добре развита система от норми</p>	<p>Приемането на законовите актове не е предшествано от приета Стратегия за енергийната ефективност</p> <p>Автоматично и непълно транспониране на европейските директиви</p> <p>Превес на санкциите спрямо стимулите за провеждане на политика и дейности по енергийна ефективност</p> <p>Неглижиране на алтернативните мерки за постигане на националната индикативна цел за енергийни спестявания</p> <p>Свободно интерпретиране на нивата на документите: стратегия – план - програма</p> <p>Множество подзаконови актове – наредби, методики, указания</p> <p>Многократно приемане на изцяло нови закони за Енергийната ефективност (1999 г., 2004 г., 2008 г., 2015 г.) със съответна подзаконова нормативна уредба, които в процеса на действието им са променяни и допълвани</p>

3. Стандарти за енергийна ефективност

По своята същност стандартите представляват незадължителни насоки с технически спецификации за продукти, услуги и процеси. Разработват се от частни организации. Инициативата за разработване на стандартите е на заинтересованите страни, които считат, че прилагането на стандарти е необходимо.

Прилагането и използването на стандартите не е задължително, но е доказателство за това, че продукти или услуги са достигнали съответно ниво на качество, безопасност и надеждност.

Стандартизацията е дейност за определяне на предписания за общо и повтарящо се прилагане, отнасящи се за действителни или евентуални проблеми, насочена към постигане на оптимален ред в дадена съвкупност от обстоятелства.

Съгласно речника с по-важни термини и определения в областта на стандартизацията, използвани в „Правилата за работа по националната стандартизация“ в съответствие с „Вътрешен правилник на CEN/CENELEC“, „Директиви на ISO/IEC“ и БДС EN 45020:2007, публикуван от Българския институт по стандартизация

Европейските стандарти се приемат от Европейски комитет по стандартизация (CEN), Европейски комитет за стандартизация в електротехниката (CENELECen) или Европейски институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSIen).

Европейските и международните стандарти се въвеждат в Република България само като български стандарти. Националните органи за стандартизация също така транспонират всички европейски стандарти като идентични национални стандарти и оттеглят всички противоречащи национални стандарти. Потвърждаването за прилагане като български стандарти се извършва чрез издаване на национална страница за потвърждаване или чрез обявяване в официалния бюлетин на Българския институт за стандартизация (БИС).

Стандартите за енергиен мениджмънт, енергийни обследвания и определяне на енергийните спестявания са в обхвата на Технически комитет 79 „Електроенергетика“ на Българския институт за стандартизация. Поради все по-силно осъзнатата необходимост от стандартизиране на процеса, качеството на обследванията и защита на клиентите през последните години се наблюдава сериозно развитие в тази област. Стандартите за определяне на енергийните спестявания се използват за определяне на националните и индивидуалните цели и резултати от предприети мерки за енергийна ефективност.

В следващата таблица са посочени основните приложими стандарти в областта на енергийния мениджмънт. Тези и други стандарти, както и по-подробна информация за тях се поддържа актуална на интернет-страницата на Българския институт за стандартизация.

таблица 4. Основни стандарти в областта на енергийния мениджмънт и енергийната ефективност в индустрията

Стандарт	Област на действие
БДС EN ISO 50001:2018 Системи за управление на енергията. Изисквания с указания за прилагане	Публикуван като български стандарт на 13 март 2019 г. Документът определя изискванията за създаване, внедряване, поддържане и подобряване на система за управление на енергията (Energy Management System - EnMS) като се следва систематичен подход за постигане на непрекъснато подобряване на енергийната ефективност и на EnMS. Стандартът е:

Стандарт	Област на действие
	<ul style="list-style-type: none"> • приложим за всяка организация; • прилага се за дейности, които влияят върху енергийните характеристики, които се управляват и контролират от организацията; • приложим независимо от количеството, употребата или видовете консумирана енергия; • изисква демонстриране на непрекъснато подобряване на енергийната ефективност, но не определя нива на подобрене на енергийната ефективност, които да бъдат постигнати; • може да се използва самостоятелно или да бъде съвместен или интегриран с други системи за управление.
<p>БДС ISO 50002:2015 Енергийни одити. Изисквания с указания за прилагане</p>	<p>Публикуван като международен стандарт през юли 2014 г. и като български 18.05.2015 г.</p> <p>Български стандарт и стандарт на Международната организация за стандартизация предоставящ изисквания за извършване на енергийни одити.</p> <p>Изисквания за енергийни одити са дадени и в българските и европейски стандарти от серията БДС EN 16247.</p>
<p>БДС ISO 50004:2015 Системи за управление на енергията. Указания за внедряване, поддържане и подобряване на система за управление на енергията</p>	<p>Публикуван като български стандарт на 18.05.2015 г.</p> <p>Съдържа практически насоки и примери за внедряване, поддържане и подобряване на системи за управление на енергията в съответствие със системния подход на ISO 50001.</p>
<p>БДС ISO 50006:2015 Системи за управление на енергията. Измерване на енергийната ефективност при използване на енергийни базови линии (EnB) и показатели за енергийна ефективност (EnPI). Общи принципи и указания</p>	<p>Публикуван като български стандарт на 18.05.2015 г.</p> <p>Предоставя насоки за определяне на показатели за енергийни характеристики и базова линия/линии като част от процеса на измерване на енергийната ефективност в дадена организация.</p>
<p>БДС ISO 50047:2016 Енергийни спестявания. Определяне на енергийни спестявания в организации</p>	<p>Публикуван като български стандарт на 15.12.2016 г.</p> <p>Представени са принципите за определяне на енергийните спестявания и са дадени примерни подходи на ниво</p>

Стандарт	Област на действие
	организация.
БДС EN 15900:2010 Услуги за енергийна ефективност. Определения и изисквания	Публикуван на 16 ноември 2010 г. Стандартът уточнява определенията и минималните изисквания за услугите за енергийна ефективност.
БДС EN 16247¹⁸-1:2012 Енергийни одити. Част 1: Общи изисквания	Публикуван на 17 октомври 2012 г. Стандартът определя изискванията, общата методология и документите по отношение на енергийни одити. Прилага се за всички видове предприятия и организации, всички видове енергия и използване на енергията. Специфични изисквания за енергиен обобщават основните изисквания за отделни части, отнасящи се до енергийни одити на сгради, промишлени процеси и транспорт.
БДС EN 16247-3:2014 Енергийни одити. Част 3: Процеси	Публикуван на 17 юли 2014 г. Стандартът определя изискванията, методологията и документите от енергийния одит в рамките на един процес, т.е. прилага се за обекти, в които използването на енергията е процес. Състоят се от: <ul style="list-style-type: none"> • организиране и провеждане на енергиен одит; • анализ на данните от обследването за енергийна ефективност; • отчитане и документиране на резултатите от енергийните обследвания. Използва се във връзка със и е в допълнение на EN 16247-1, Енергийни одити - Част 1: Общи изисквания, като осигурява допълнителни изисквания и се прилага едновременно. Енергийният одит може да включва отделни части или целия обект. Процесът може да включва една или повече производствени линии, офиси, центрове, складове и т.н.
БДС EN 16247-5:2014 Енергийни одити. Част 5: Компетентност на	Публикуван на 16 юли 2015 г. Стандартът определя изискванията за компетентност на

¹⁸ Стандартът се състои от пет части, както следва:

БДС EN 16247-1:2012 Енергийни одити. Част 1: Общи изисквания

БДС EN 16247-2:2014 Енергийни одити. Част 2: Сгради

БДС EN 16247-3:2014 Енергийни одити. Част 3: Процеси

БДС EN 16247-4:2014 Енергийни одити. Част 4: Транспорт

БДС EN 16247-5:2015 Енергийни одити. Част 5: Компетентност на енергийните одитори

Стандарт	Област на действие
енергийните одитори	енергийния одитор и може да се използва за определяне на схемите за квалификация на енергийна одитор на национално равнище; за използване от организации, които предприемат енергийни одити, за да се назначи енергиен одитор с подходяща компетентност и може да се използва от организации във връзка с EN 16247-1, EN 16247-2, EN 16247-3 и EN 16247-4, за да се гарантира по-добро ниво на качеството на енергийните одити.
БДС EN 16231:2012 Методология за сравнителен анализ (бенчмаркинг) на енергийната ефективност	Публикуван на 17 октомври 2014 г. Определя изисквания и дава препоръки за методология за сравнителен анализ на енергийната ефективност с цел да се установят съответните данни и показатели за потреблението на енергия, качествени и количествени. Сравнителният анализ на енергийната ефективност може да бъде вътрешен (в рамките на определена организация) или външен (между организации, включително конкуренти).
БДС EN 16212:2012 Енергийна ефективност и изчисляване на енергийни спестявания. Методи "отгоре-надолу" и "отдолу-нагоре"	Публикуван на 17 декември 2014 г. Обхваща двата метода за изчисляване на енергийни спестявания: метода „отгоре надолу”, основаващ се на енергийните индикатори, които често се изчисляват от статистическите данни и метода „отдолу нагоре”, който отчита дейности при крайните потребители и подпомагащи мерки за повишаване на енергийната ефективност. Стандартът е предназначен да бъде използван за последващи оценки на реализираните спестявания, както и за предварителни оценки на очакваните спестявания. Стандартът не е предназначен да се използва за изчисляване на енергийните спестявания на отделни домакинства, фирми или други крайни потребители.

4. Административни структури

Йерархията на функционалните отговорности в областта на енергийната ефективност обхваща всички нива на управление в България.

Държавата упражнява функциите си в областта на енергийната ефективност чрез Народното събрание и Министерския съвет въз основа на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България.

Държавната политика по енергийна ефективност се провежда от министрите на енергетиката, икономиката, регионалното развитие и благоустройството и транспорта, информационните технологии и съобщенията, съгласно областите на тяхната компетентност.

Деятелностите по провеждане на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност се изпълняват от изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, която е изпълнителна агенция към министъра на енергетиката (второстепенен разпоредител с бюджетни средства). Изпълнителният директор е орган на изпълнителната власт и съответно е отговорен за издаване на административни актове в рамките на своята компетентност.

Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) е правопреемник на Изпълнителна агенция по енергийна ефективност (2002 г.).

фигура 2. Основни моменти от историческото преобразуване на Агенцията за енергийна ефективност (в момента АУЕР)

Изпълнителният директор на Агенцията има широк обхват от функции, правомощия и задължения – от организационни по управление на дейностите на Агенцията, издаване на удостоверения и други административни актове, до аналитични, информационни, регулиращи, законодателни, контролни и координационни.

Изпълнителният директор изпълнява държавната политика по повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги, както и за насърчаване производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, производството и потреблението на газ от възобновяеми източници, както и производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Изпълнителният директор участва в разработването и актуализирането на националните планове за действие по енергийна ефективност (НПДЕЕ); националния план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ); организира изпълнението на дейности и мерки, включени в тях и изготвянето на анализи на ефектите от изпълняваните дейности и мерки. Той отговаря за организирането извършването на оценки за наличния и прогнозния потенциал на видовете ресурси за производство на енергия от възобновяеми източници на територията на страната и съдейства при разработването и изпълнението на програми по енергийна ефективност и общинските програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива. Представя отчет за изпълнението на НПДЕЕ, както и необходимата информация за изготвяне на докладите за изпълнението на НПДЕВИ.

В границите на отговорностите на изпълнителния директор е създаването, поддръжката и контролът по актуализацията на бази данни и регистри:

- Национална информационна система (НИС) за състоянието на енергийната ефективност и потенциала, производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници;
- Система за издаване на гаранциите за произход на енергията от възобновяеми източници;
- Публични регистри на всички отоплявани и/или охлаждащи сгради - държавна собственост, използвани от държавната администрация, за които ежегодно се предприемат мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 5 на сто от общата разгъната застроена площ и на новите сгради, за които е издаден сертификат за енергийни характеристики;
- Списък на сградите, промишлените системи, водогрейните котли и климатичните инсталации, които следва да се привеждат в съответствие с изискванията за енергийна ефективност;
- Списък на лицата, придобили квалификация за извършване на дейностите по монтиране и поддръжка на съоръжения за биомаса, слънчеви фотоволтаични преобразуватели, слънчеви топлинни инсталации, термopомпи и повърхностни геотермални системи.

Основните административни актове, издавани от Изпълнителния директор на АУЕР включват удостоверения за енергийни спестявания и на други мерки за повишаване на енергийната ефективност; гаранции за произход на енергията на производителите на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници и др.

Изпълнителният директор има отговорности по организиране популяризиране на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, производството и потреблението на газ от възобновяеми източници, както и производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта, включително информационни и обучителни кампании. Допълнително той съдейства за развитие на обучението по енергийна ефективност и възобновяеми източници и представя на министъра на енергетиката за одобряване обхвата на изпитната материя и начина на оценяване, изготвени от акредитираните висши технически училища, за придобиване на необходимата квалификация за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради и промишлени системи.

Агенцията осъществява дейността си чрез административните звена „Обща администрация“, „Контрол и информация“ и „Координация и управление на енергийна ефективност и възобновяеми източници на енергия“. За осъществяване на дейността на агенцията в районите на страната, които образуват ниво 2¹⁹ съгласно изискванията на

¹⁹ Районите, които образуват ниво 2, не представляват административно-териториални единици и са с териториален обхват, както следва:

общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз, са създадени териториални звена към Главна дирекция "Координация и управление по енергийна ефективност и възобновяеми източници на енергия".

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ (ФЕЕВИ) е юридическо лице, структурирано като самофинансиращ се търговски механизъм. Основните насоки на работа на фонда включват подпомагане на инвестициите в енергийна ефективност и върху поощряване развитието на работещ пазар на енергийна ефективност в страната.

Фондът е създаден на основание Закона за енергийната ефективност (от 2004 г.) като Фонд „Енергийна ефективност“ и последващо с приемането на Законите от 2008 г. и 2015 г. е преименуван на Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“. Основната екологична цел на ФЕЕВИ е да подпомага идентифицирането, разработването и финансирането на осъществими проекти за подобряване на енергийната ефективност, водещи до намаляване на емисиите от парникови газове в атмосферата.

Използваните от фонда финансови инструменти са директно финансирани (срещу фиксиран годишен лихвен процент) или изкупуване на вземания със срок на изплащане до 7 години и минимално самоучастие 10%, портфейлни гаранции за компании за енергийни услуги или за саниране на многофамилни жилищни сгради, както и частични гаранции по кредити.

Фондът подпомага следните типове инвестиционни проекти на общини, търговски дружества или физически лица:

- Саниране на сгради във всички сектори с цел повишаване на енергийната ефективност, чрез следните дейности:
 - Модернизация на абонатни станции, използващи топлообменни апарати;
 - Топлоизолация, включително монтиране на топлоизолирани врати и прозорци, покривни, таванни и стенни изолации;
 - Слънцезащитна обработка на прозорци и апарати за пасивно оползотворяване на слънчевата енергия;
 - Подобрения в инсталациите за отопление, вентилация и климатизация чрез монтиране на контролни уреди и системи за управление на използването на енергията, високоефективни двигатели и уреди за управление на скоростта на двигателите;

-
1. Северозападен район, включващ областите Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен;
 2. Северен централен район, включващ областите Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра;
 3. Североизточен район, включващ областите Варна, Добрич, Търговище и Шумен;
 4. Югоизточен район, включващ областите Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол;
 5. Югозападен район, включващ областите Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска и София;
 6. Южен централен район, включващ областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково.

- Подобриване на вътрешното и външното осветление чрез замяна на съществуващите осветителни тела с по-енергоефективни такива, инсталиране на автоматични контролни уреди за осветлението (сензори за движение или таймери).
- Подобрения на топлоизточника и топлопреносната мрежа, чрез например:
 - Нови високоефективни котли и горелки;
 - Система за автоматично управление на котлите;
 - Отделни подгреватели за БГВ, които да се използват през летния сезон;
 - Значителна модернизация на съществуващите котли, целяща повишаване на тяхната ефективност;
 - Към котлите – устройства за рекуперация на топлина;
 - Нови топлообменни апарати или съществено обновяване на съществуващите;
 - Нови главни вентили и парни кранове или основен ремонт на съществуващите;
 - Подмяна на топлопреносна тръбна мрежа и радиатори;
 - Ново измервателно оборудване;
 - Термостатни вентили на радиаторите;
 - Изолиране на тръбите от топлопреносната мрежа;
 - Малки системи за комбинирано производство на топлинна и електроенергия (когенерация);
 - Високоефективни термopомпи, захранвани с изкопаеми горива или електричество.
- Инвестиции за повишаване на енергийната ефективност в индустриални процеси чрез:
 - Покупка на оборудване, машини и инструменти;
 - Техническа помощ и консултации за правилен монтаж/инсталиране на закупеното оборудване;
 - Обучение на служителите за правилно използване на оборудването и нововъведените технологии;
 - Транспортни и логистични услуги.
- Проекти с използване на възобновяеми енергийни източници за собствено потребление:
 - Слънчева енергия;
 - Вятърни енергия;
 - Геотермална енергия;
 - Биогорива;
 - Ко-генерация;

- Улично осветление.
- Други (изброени неизчерпателно):
 - Контролни системи за управление на енергията;
 - Мерки за корекция на фактора на мощността;
 - Въздушни компресори;
 - Преминаване към различно гориво;
 - Проекти с използване на възобновяеми енергийни източници.

От създаването си ФЕЕВИ е финансирал над 190 проекта за енергийна ефективност за стойност над 80 мил лв. и допринесъл за над 90 хил. тона еквивалент на въглероден диоксид спестени емисии на парникови газове.

Преобладаващи са общинските проекти, като те обхващат административни сгради, учебни и лечебни заведения, спортни зали, осветление.

5. Неправителствени организации

Асоциация на българските енергийни агенции.

Неправителствена организация, регистрирана като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза.

Целите на асоциацията включват:

- Да подпомага дейностите на членовете си и обединява усилията им по отношение на подготовка на предложения за подобряване на националната и местна (общинска) нормативна база с цел подсигуряване на устойчива енергийна политика, както и дейностите им по участие в национални, европейски и международни проекти.
- Да поддържа контакти с Директората за Енергия към Европейската комисия, целящ приложение на директивите на ЕК, както и участие в местни и регионални инициативи.
- Да сътрудничи с Министерството на енергетиката, Агенция за устойчиво енергийно развитие /АУЕР/, Министерството на околната среда и водите и с други държавни институции при разработването на предложения за подобряване на държавната нормативна база в областта на устойчивото енергийно развитие, политиката за енергийна ефективност и употребата на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ).
- Сътрудничество с АУЕР при осъществяването на държавната политика за енергийна ефективност, внедряване на нови технологии и ВЕИ.
- Да обменя на информация и разпространява най-добри практики и резултати на международно и национално равнище.

- Да подпомага местните власти (включително и общини, които не членуват в Асоциацията) в инициативи и проекти свързани с енергийната ефективност и екология.

Основните дейности на асоциацията включват енергийни и екологични анализи и прогнози, моделиране на качество на въздуха и енергийното развитие, консултации, проучвания, инициране и разработване на нормативни актове и стандарти, разработване и изпълнение на проекти в областта на енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници и качеството на въздуха, разработване и внедряване на екологично-доказани енергийни технологии, обучение и др.

ЕкоЕнергия

Общинската мрежа за енергийна ефективност ЕкоЕнергия е сдружение с нестопанска цел на български общини за взаимна помощ и съвместни действия при формирането на местните политики за ефективно използване на традиционни и алтернативни енергийни ресурси и за осигуряване на енергийна сигурност и възможности за устойчиво развитие на общините.

ЕкоЕнергия е създадена като доброволно неформално сдружение на общини с идеална цел през 1997 г. по инициатива на кметовете на 23 общини: Белене, Благоевград, Бургас, Варна, Видин, Габрово, Горна Оряховица, град Добрич, Златоград, Казанлък, Карлово, Котел, Монтана, Омуртаг, Пазарджик, Плевен, Разград, Русе, Сливен, Сливница, Стара Загора, Хасково и Ямбол.

Мисията на ЕкоЕнергия е да допринася за утвърждаването на енергийната ефективност като важен компонент на политиката за устойчиво развитие на българските общини.

Стратегическата цел на Общинската мрежа за енергийна ефективност е да съдейства на българските общини пълноценно да осъществяват всички свои функции по отношение на енергията, да мобилизират ресурси за осъществяване на енергийните си програми, да допринасят за формиране на ново обществено отношение към енергията.

Сред основни задачи на мрежата са утвърждаване на местното енергийно планиране и управление като основен инструмент на енергийната политика на общините; обучение на общински ръководители и специалисти; разпространяване на информация; организационно развитие на мрежата.

Задачите на ЕкоЕнергия на територията на общините се осъществяват чрез Бюрата за енергийна ефективност. Те функционираци в рамките на общинската администрация, работят за управление на енергопотреблението в общините, за определяне на възможностите за енергоспестяване, за разработване и изпълнение на програми и проекти за енергийна ефективност. Общинският отговорник за енергийна ефективност е водещата фигура в бюрото. Неговата главна задача е да бъде пропагандатор на енергийната ефективност като средство за решаване на важни икономически, социални и екологически проблеми на общината и нейните обитатели и да бъде двигател за въвеждане на фактора енергийна ефективност при вземането на

решения. Той организира създаването и поддържането на информационна база за енергопотреблението в общината и анализира получените резултати. Общинският отговорник представлява общината в оперативната дейност на мрежата.

Сред дейностите на мрежата са подготовка и изпълнение на проекти, изграждане на информационна система за енергопотребление в общинските обекти, обучение за общински ръководители и специалисти, провеждане на информационни кампании, специализирани издания, включително ежемесечен електронен бюлетин и др.

Софийската енергийна агенция СОФЕНА.

Неправителствена организация с нестопанска цел, учредена през 2001 г.

Основните цели в дейността на СОФЕНА са:

- Подпомагане на Столична община в разработването на устойчива енергийна политика;
- Разработване на модели за енергийното планиране на Столична община и подкрепа на изпълнението му;
- Привличане на интелектуалния потенциал на Столицата в разрешаването на проблеми, отнасящи се до енергийната ефективност и използването на нови енергоефективни и екологично чисти технологии;
- Откриване на възможности и участие в проекти, финансирани от чужди институции в областта на устойчивата енергийна политика, икономии на енергия и екологията;
- Установяване и развиване на международни контакти със сродни организации от Европейския съюз и други държави за трансфер на ноу-хау и на съвременни технологии в предмета на дейност на Агенцията;
- Подкрепа на разпространението на положителния опит от реализирани проекти в областта на енергийната ефективност, новите енергийни източници и чистите технологии;
- Инициране, подпомагане и поддръжка на научно-приложни работи, изследователски програми и проекти в областта на енергийната ефективност и новите технологии;
- Коопериране с организации с подобни цели;
- Провеждане на изследвания и предлагане на решения за внедряване на нови схеми за финансиране на проекти за енергийна ефективност.
- Извършване на предварителни проучвания за инвестиционни проекти.

Център за енергийна ефективност ЕнЕфект.

Неправителствена нестопанска организация, създадена през 1992 г., с мисия да подкрепя усилията на централната и местните власти да постигнат устойчиво развитие на страната чрез по-ефективно използване на енергията.

Главни приоритети в дейността на ЕнЕфект включват преодоляване на пречките пред енергийната ефективност в българските общини и създаване на стимули за икономия на енергия; разработване и управление на инвестиционни и демонстрационни проекти за икономия на енергия, бщински и регионални програми за енергийна ефективност; обучение и квалификация в областта на рационалното използване на енергията; набиране, обработване и разпространяване на информация за енергийната ефективност.

Изградени са четири общински информационни центрове по енергийна ефективност в Добрич, Габрово, Пазарджик и Лом, които предоставят информация за: възможни технически (материали, изделия, уреди и технологии) и организационни мерки за повишаване на енергийната ефективност; нормативната уредба и възможностите за финансиране на проекти за енергийна ефективност.

Регионална енергийна агенция Пазарджик.

Агенцията е нестопанска организация, създадена през 2005 г. с цел разработка и внедряване на проекти в областта на енергийната ефективност и употребата на възобновяеми енергийни източници.

Сред основните цели на Агенцията са:

- Извършване на опростени и детайлизирани обследвания за енергийна ефективност на промишлени системи и създаване на фирмени стандарти.
- Енергийно сертифициране на обществени и жилищни сгради.
- Насърчаване на енергийната ефективност чрез създаване на стратегии и практики на местно ниво.
- Разпространение на най-добрите европейски практики за рационално използване на енергията и възобновяемите енергийни източници.
- Участие в международни програми за развитието и финансирането на проекти за енергийна ефективност и ВЕИ.
- Разработка, внедряване и финансиране на енергийно ефективни проекти по схемата финансиране с гарантиран резултат.
- Осигуряване на информация и обучение в областта на енергийната ефективност и ВЕИ.

Енергийна агенция Пловдив

Енергийна агенция-Пловдив е създадена през 2000 г. с цел да насърчава устойчивото енергийно развитие посредством енергийна ефективност и внедряване на възобновяеми енергийни източници.

Агенцията е научно-изследователска организация, разработваща и реализираща технически, екологични и социални иновации в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници, енергийно ефективни инженерни решения, биогорива и материали. Основните дейности включват: моделиране на енергията и околната среда, енергийно управление и планиране на местно и регионално ниво; енергийни и екологични анализи, инвентаризации на емисиите, енергийно одитиране на сгради и МСП, разработване на мерки за прилагане на енергийна ефективност; развитие на устойчиви енергийни общности и интелигентни градове; инвентаризации на емисиите и мониторинг; изпитване на биогорива, компост и биологични отпадъци; разработване на нови технологии; консултации и др. Един от основните приоритети на Агенцията е разработването на обучителни и образователни материали.

Източници

Агенция за устойчиво енергийно развитие - <https://www.seea.government.bg/>

Български институт за стандартизация - <http://www.bds-bg.org/>

Държавен вестник - <http://dv.parliament.bg/>

Европейска комисия - <https://europa.eu/>

Народно събрание на Република България - <https://www.parliament.bg/>

Общинска мрежа за енергийна ефективност ЕкоЕнергия - <http://www.ecoenergy-bg.net>

Портал за обществени консултации на Министерския съвет - <https://strategy.bg/>

Портал за правото на Европейския съюз - <https://eur-lex.europa.eu/>

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ - <https://www.bgeef.com/>

Приложения

1. Използвани съкращения

АУЕР	-	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БСК	-	Българска стопанска камара
ВЕИ	-	Възобновяеми енергийни източници
ДГР	-	Договор с гарантиран резултат
ЕЕ	-	Енергийна ефективност
ЗЕЕ	-	Закон за енергийна ефективност
МСП	-	Малко и средно предприятие
НПО	-	Неправителствена организация
УЕС	-	Удостоверение за енергийно спестяване
ФЕЕВИ	-	Фонд за енергийна ефективност и възобновяеми източници

2. Списък на таблиците

таблица 1. Основни директиви и тяхното транспониране в националното законодателство в областта на енергийната ефективност.....	9
таблица 2. Срокове за влизане в сила на директивите за енергийна ефективност	12
таблица 3. Основни положителни и отрицателни страни на националната политика за енергийна ефективност	25
таблица 4. Основни стандарти в областта на енергийния мениджмънт и енергийната ефективност в индустрията	26

3. Списък на графиките

фигура 1. Процедура за приемане на директива 2006/32/ЕО.....	6
фигура 2. Основни моменти от историческото преобразуване на Агенцията за енергийна ефективност (в момента АУЕР).....	30

4. Документи, транспониращи Директива 2006/32/ЕС относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО

Краен срок за транспониране: 17 май 2008 г.

- 4.1. Закон за енергийната ефективност, ДВ бр. 55 от 06.07.2008 г.
- 4.2. НАРЕДБА № 16-334 от 06.04.2007 г. за топлоснабдяването, ДВ бр. 58 от 17.07.2007 г.
- 4.3. Първи национален план по енергийна ефективност (2008-2010), публикуван на 04.10.2007 г.

- 4.4. НАРЕДБА за лицензиране на дейностите в енергетиката, ДВ бр. 11 от 05.02.2008г.
- 4.5. Закон за енергийната ефективност, ДВ бр. 98 от 14.11.2008 г.
- 4.6. Закон за енергетиката, ДВ бр. 98 от 14.11.2008 г.
- 4.7. Устройствен правилник на Агенцията по енергийна ефективност, ДВ бр. 15 от 24.02.2009 г.
- 4.8. НАРЕДБА № РД-16-301 от 20.03.2009 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация, ДВ бр. 25 от 03.04.2009 г.
- 4.9. Наредба за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1 от Закона за енергийната ефективност, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания, ДВ бр. 27 от 10.04.2009 г.
- 4.10. НАРЕДБА № РД-16-346 от 2.04.2009 г. за показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на промишлени системи, условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, ДВ бр. 28 от 14.04.2009 г.
- 4.11. НАРЕДБА № РД-16-348 от 2.04.2009 г. за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистъра на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, реда за получаване на информация от регистъра, условията и реда за придобиване на квалификация и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране, ДВ бр. 28 от 14.04.2009 г.
- 4.12. НАРЕДБА № РД-16-347 от 2.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост, ДВ бр. 28 от 14.04.2009 г.
- 4.13. НАРЕДБА № 16-334 от 6.04.2007 г. за топлоснабдяването, ДВ бр. 45 от 16.06.2009 г.
- 4.14. ЗАКОН за енергетиката, ДВ бр. 23 от 08.03.2013 г.
- 4.15. ЗАКОН за енергийната ефективност, ДВ бр. 24 от 12.03.2013 г.
- 4.16. НАРЕДБА № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, ДВ бр. 33 от 05.04.2013 г.

5. Документи, транспониращи Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО текст от значение за ЕИП

Краен срок за транспониране: 05 юни 2014 г.

- 5.1. НАРЕДБА № РД-16-346 от 02.04.2009 г. за показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на промишлени системи, условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, ДВ бр. 28 от 14.04.2009 г.
- 5.2. НАРЕДБА № РД-16-347 от 2.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост, ДВ бр. 28 от 14.04.2009 г.
- 5.3. НАРЕДБА за издаване на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена по комбиниран начин (Загл. изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.), ДВ бр. 85 от 29.10.2010 г.
- 5.4. УКАЗАНИЯ за прилагане на изисквания за енергийна ефективност и енергийни спестявания, при възлагане на обществени поръчки за доставка на оборудване и превозни средства, с цел минимизиране на разходите за срока на експлоатацията им, публикувани на 03.12.2010 г.
- 5.5. НАРЕДБА за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1 от Закона за енергийната ефективност, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания, ДВ бр. 88 от 08.11.2011г.
- 5.6. ЗАКОН за националната стандартизация, ДВ бр. 82 от 26.10.2012 г.
- 5.7. ЗАКОН за публичните финанси, ДВ бр. 15 от 15.02.2013 г.
- 5.8. НАРЕДБА № РД-16-267 от 19.03.2008 г. за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, ДВ бр. 67 от 30.07.2013 г.
- 5.9. ЗАКОН за счетоводството, ДВ бр. 100 от 19.11.2013 г.
- 5.10. НАРЕДБА 16-1594 от 13.11.2013 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, ДВ бр. 101 от 22.11.2013 г.
- 5.11. ПРАВИЛА за управление на електроенергийната система, ДВ бр. 6 от 21.01.2014г.
- 5.12. НАРЕДБА № РД-16-301 от 10.03.2014 г. за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистрите на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, реда за получаване на информация от регистрите, условията и реда за придобиване на

квалификация и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране, ДВ бр. 27 от 25.03.2014 г.

- 5.13. ЗАКОН за администрацията, ДВ бр. 27 от 25.03.2014 г.
- 5.14. НАРЕДБА № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи, ДВ бр. 31 от 04.04.2014 г.
- 5.15. ПРАВИЛА за търговия с електрическа енергия, ДВ бр. 39 от 09.05.2014 г.
- 5.16. ЗАКОН за устройство на територията, ДВ бр. 105 от 19.12.2014 г.
- 5.17. ЗАКОН за малките и средните предприятия, ДВ бр. 14 от 20.02.2015 г.
- 5.18. ЗАКОН за обществените поръчки, ДВ бр. 17 от 06.03.2015 г.
- 5.19. ЗАКОН за енергийната ефективност, ДВ бр. 35 от 15.05.2015 г.
- 5.20. ЗАКОН за енергетиката, ДВ бр. 25 от 15.05.2015 г.
- 5.21. НАРЕДБА № Е-РД-16-427 от 2.09.2015 г. за критериите, на които трябва да отговарят всеобхватната оценка, анализът на разходите и ползите и анализът на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство на енергия, ДВ бр. 71 от 15.09.2015 г.
- 5.22. ПРАВИЛА за търговия с електрическа енергия, ДВ бр. 90 от 20.11.2015 г.
- 5.23. НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация, ДВ бр. 3 от 12.01.2016 г.
- 5.24. НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, ДВ бр. 10 от 0.02.2016 г.
- 5.25. НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им, ДВ бр. 38 от 20.05.2016 г.
- 5.26. НАРЕДБА за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица, ДВ бр. 75 от 27.09.2016 г.
- 5.27. ЗАКОН за енергетиката, ДВ бр. 83 от 09.10.2018 г.
- 5.28. ЗАКОН за енергийната ефективност, ДВ бр. 83 от 09.10.2018 г.

6. Основни дати от преобразуването на Агенцията за устойчиво енергийно развитие

АУЕР е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София със статут на изпълнителна агенция към министъра на енергетиката. Тя е правопреемник на Изпълнителната агенция по енергийна ефективност.

От своя страна Изпълнителната агенцията по енергийна ефективност е създадена през 2002 като правопреемник на:

- Звено, създадено в Министерството на енергетиката за изпълнение на проекти по програма "PHARE" на Европейския съюз, свързани с ефективното използване на енергия – 1992
- Национална агенция по енергийна ефективност към Министерски съвет - 15.10.1992 г. Едновременно с това се създава Национален фонд „Енергийна ефективност“

С Постановление № 211 на Министерския съвет от 28 октомври 1992 г. се създават Национална агенция по енергийна ефективност при Министерския съвет и се учредява Национален фонд „Енергийна ефективност“. Целта от създаването на Агенцията е провеждане на държавна политика по енергоспестяване с цел намаляване на разходите за енергийни услуги и на вредните последици върху жизнената среда чрез ефективно енергийно потребление. Фондът към Агенцията се създава за стимулиране на икономията на енергия, за подпомагане внедряването на енергоспестяващи технологии и инсталации, за поощряване и използване на екологични възобновяеми енергии.

- От 01 юни 1993 г. Националната агенция по енергийна ефективност се закрива, а средствата по Националния фонд „Енергийна ефективност“ се прехвърлят към Комитета по енергетика
- Национална агенция по енергийна ефективност към Министерски съвет – 07.05.1997
- Държавна агенция по енергийна ефективност към Министерство на регионалното развитие и благоустройството – 10.11.1998
- Държавна агенция по енергийна ефективност към Министерство на регионалното развитие и благоустройството – 10.09.1999
- Изпълнителна агенция по енергийна ефективност към Министерство на енергетиката и енергийните ресурси – 25.02.2002
- Изпълнителна агенция по енергийна ефективност към Министерство на енергетиката и енергийните ресурси – 21.12.2004
- Изпълнителна агенция по енергийна ефективност към Министерство на икономиката и енергетиката – 06.03.2008
- Изпълнителна агенция по енергийна ефективност към Министерство на икономиката и енергетиката – 23.12.2008

- Изпълнителна агенция по енергийна ефективност към Министерство на икономиката и енергетиката – 16.02.2009
- От 2011 г. функциите на агенцията се разширяват с възлагането на дейности, определени в Закона за енергията от възобновяеми източници.

7. Актуална национална нормативна уредба в областта на енергийната ефективност

Национален план за действие за енергийна ефективност 2014-2020 г.;

Национален план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация 2016-2020 г.;

Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд 2016-2020 г.;

Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015-2020 г.;

Закон за енергийната ефективност, в сила от 15.05.2015 г.;

Закон за енергетиката, в сила от 09.12.2003 г.;

Наредба № Е-РД-04-05 от 8 септември 2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания и приложенията към нея, в сила от 14.10.2016 г.;

Наредба № Е-РД-04-1 от 14 март 2019 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрейни котли по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от закона за енергийната ефективност, в сила от 29.03.2019 г.;

Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, в сила от 07.03.2016 г.;

Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистрите по Закона за енергийната ефективност, вписването и получаването на информация от тези регистри, условията и реда за придобиване на квалификация от консултантите по енергийна ефективност;

Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сгради, в сила от 7.03.2016 г.;

Наредба № Е-РД-04-3 от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на

постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им, в сила от 20.05.2016 г.;

Наредба № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация, в сила от 12.01.2016 г.;

Наредба № РД-16-347 от 2 април 2009 г. За условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост, в сила от 14.04.2009 г.;

Наредба за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица, в сила от 27.09.2016 г.;

Тарифа за таксите, които се събират от Агенцията за устойчиво енергийно развитие по Закона за енергийната ефективност и Закона за енергията от възобновяеми източници, в сила от 12.04.2013 г.;

Устройствен правилник на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, в сила от 21.09.2012 г.